

Bibliography of Gerard P. Luttikhuizen

2018

De evangeliën van Thomas, Maria Magdalena en Judas. Vroegchristelijke esoterie en gnosis, Almere: Parthenon, 2018.

‘Anti-Judaism in Gnostic Texts?’ in: R. Roukema and H. Amirav, *The ‘New Testament’ as a Polemical Tool: Studies in Ancient Christian Anti-Jewish Rhetoric and Beliefs* (Studien zur Umwelt des Neuen Testaments 118), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2018, 177-188.

2017

“Gnostic Views on the Origin and Nature of the Universe” in: G. Roskam and J. Verheyden (eds), *Light on Creation. Ancient Commentators in Dialogue and Debate on the Origin of the World* (Studien und Texte zu Antike und Christentum, 104), Tübingen: Mohr Siebeck, 2017, 277-288.

2016

“De gnostische houding tegenover de God van het Oude Testament” in A.P. Bos and G.P. Luttikhuizen (eds), *Waar haalden de gnostici hun wijsheid vandaan Over de bronnen, de doelgroep en de tegenstanders van de gnostische beweging*, Budel: Damon, 2016, 84-97.

“De verborgen betekenis van ‘Het koninkrijk binnen in jullie en buiten jullie’ in het *Evangelie van Thomas*”, *ibid.*, 233-243.

2013

‘Islamisme en islam’, www.nieuwwij.nl (22 nov. ’13).

‘Valentinus’, ‘Valentinus: leer’ and ‘Evangelie der Waarheid’, www.patropedia.nl

‘The Hidden Meaning of “The Kingdom Inside You and Outside You” in the *Gospel of Thomas*’ in: J. Schröter, *The Apocryphal Gospels within the Context of Early Christian Theology* (Bibliotheca Ephem. Theol. Lovaniensium, CCLX), Leuven 2013: Peeters, 2013, 539-547.

‘Elchasaites, I. Christianity’, *Encyclopedia of the Bible and Its Reception* VI, Berlin-New York : De Gruyter, 2013, 578-579.

2012

The Diversity of Earliest Christianity. A Concise Guide to the Texts and Beliefs of Jewish Followers of Jesus, Pauline Christians, and Early Christian Gnostics (translation of *De veelvormigheid van het vroegste christendom*, 5e dr.) Almere: Parthenon, 2012.

‘Die Unterwelt der demiurgischen Schöpfung in mythologisch-gnostischen Schriften’ in: J. Tubach et al., *Sehnsucht nach der Hölle? Höllen- und Unterweltsvorstellungen in Orient und Okzident* (Studies in Oriental Religions, 63), Wiesbaden: Harrassowitz, 2012, 163-168.

‘Fragments of a Gnostic Anthropology in the *Gospel of Judas*. A Comparison with the Secret Book of John’, in: E.E. Popkes and G. Wurst, *Judasevangelium und Codex Tchacos* (Wissensch. Untersuchungen zum NT 297), Tübingen: Mohr-Siebeck, 2012, 303-320.

Review of Tuomas Rasimus, *Paradise Reconsidered in Gnostic Mythmaking: Rethinking Sethianism in Light of the Ophite Evidence* (Nag Hammadi and Manichaean Studies 68) in *Vigiliae Christianae* 66 (2012), 434-439.

2011

‘Elchasaiten’ en ‘Elchasai (Buch des)’, (<http://www.bibelwissenschaft.de/stichwort/47881> and 47882 or www.wibilex.de)

2010

‘Gnostische Erklärungen der Genesiszählung’ in: K. Hoheisel en W. Klein, *Sehnsucht nach dem Paradies* (Studies in Oriental Religions, 58), Wiesbaden: Harrassowitz, 2010, 71-81.

2009

‘Sethianer?’, *Zeitschrift für antikes Christentum* 13/1 (2009), 76-86.

2

‘Critical Gnostic Genesis Receptions’ in: E. Grypeou and H. Spurling, *The Exegetical Encounter between Christians and Jews in Late Antiquity* (Jewish and Christian Perspectives), Leiden/Boston: Brill, 2009, 75-86.

2008

De veelvormigheid van het vroegste christendom, Budel: Damon, 5th ed. 2008.

Lautaro Roig Lanzillotta and Gerard P Luttikhuisen, *Handelingen van Andreas. Vertaald, ingeleid en van aantekeningen voorzien* (Ad Fontes. bronnen uit het vroege christendom), Zoetermeer: Meinema, 2008.

2007

‘Waren Mani’s Täufer Elchasaiten?’, in: A. Mustafa and J. Tubach (eds), *Inkulturation des Christentums im Sasanidenreich*, Wiesbaden: Reichert Verlag, 2007, 21-29.

La pluriformidad del christianismo primitivo (translation of *De veelvormigheid van het vroegste christendom*, 2nd ed.), Córdoba: Ediciones el Almendro, 2007.

‘Monism and Dualism in Jewish-Mystical and Gnostic Ascent Texts’ in: A. Hilhorst, É. Puech, E. Tigchelaar, *Flores Florentino. Dead Sea Scrolls and Other Early Jewish Studies in Honour of Florentino García Martínez* (Supplements to the Journal for the Study of Judaism, 122), Leiden/Boston: Brill, 2007, 749-775. [Shorter version in: M. Poorthuis, J. Schwarz, J. Turner (eds), *Interaction between Judaism and Christianity in History, Religion, Art and Literature* (Jewish and Christian Perspectives, 17), Leiden/Boston, Brill, 2009, OO-OO].

‘Een geloof met een hoge prijs’, *Open deur. Oecumenisch maandblad* 31/5, 2-4.

‘Rookgordijn rond de persoon van Jezus’, *Friesch Dagblad*, 8 mei 2007, 2.

2006

‘The Revelation of the Unknowable God in Coptic Gnostic Texts’, in: G.H. van Kooten, *The Revelation of the Name YHWH to Moses* (Themes in Biblical Narrative 9), Leiden/Boston: Brill, 2006, 237-246.

De veelvormigheid van het vroegste christendom, Budel: Damon, 4th ed. 2006

Gnostic Revisions of Genesis Stories and Early Jesus Traditions (Nag Hammadi and Manichaean Studies, 58), Leiden/Boston: Brill, 2006.

‘De heilige en de verdoemde Pilatus’, *Interpretatie. Tijdschrift voor bijbelse theologie* 14/2 (2006), 12-14.

‘Jezus en Maria Magdalena. De geheime kennis van Dan Brown’, *Kunst en wetenschap* 15/1 (2006), 31-33.

2005

De veelvormigheid van het vroegste christendom, Budel: Damon, 3rd ed. 2005

‘Elchasaites and Their Book’, in: P. Luomanen (ed.), *A Companion to Second-Century Christian ‘Heretics’* (Supplements to Vigiliae Christianae, 76), Leiden/Boston: Brill, 2005, 335-364.

3

‘Kennis van de onkenbare God. Gnostische theologie’ in: H.T. Bakker, *Een Tuil Ochideeën. Anthologie uit de Tuin der Geesteswetenschappen te Groningen*, Groningen: Barkhuis, 2005, 37-51. [Also in: *Nederlands Theologisch Tijdschrift* 60/1 (2006), 25-40.]

2004

De veelvormigheid van het vroegste christendom, Delft: Eburon, 2nd ed. 2004. ‘De oorsprong van het Kwaad volgens christelijke gnostici’, in: B.J. Lietaert Peerbolte and E. Tigchelaar (eds), *Kennis van het Kwaad: Zeven visies uit jodendom en christendom*, Zoetermeer: Meinema, 2004, 89-101.

‘Witnesses and Mediators of Christ’s Gnostic Teachings’, in: A. Hilhorst (ed.), *The Apostolic Age in Patristic Thought* (Supplements to Vigiliae Christianae 70), Leiden/Boston: Brill, 2004, 104-14.

‘The Demonic Demiurge in Gnostic Mythology’, in: Chr. Auffarth and L.T. Stuckenbruck, *The Fall of the Angels* (Themes in Biblical Narrative 6), Leiden/Boston: Brill, 2004, 148-60.

2003

‘The Critical Rewriting of Genesis in the Gnostic *Apocryphon of John*’, in: F. García Martínez and G.P. Luttikhuisen (eds), *Jerusalem, Alexandria, Rome: Studies in Ancient Cultural Interaction in Honour of A. Hilhorst* (Supplements to The Journal for the Study of Judaism 82), Leiden/Boston: Brill, 2003, 187-200.

‘Gnostic Ideas about Eve’s Children and the Salvation of Humanity’, in: G.P. Luttikhuisen (ed.), *Eve’s Children: The Biblical Stories Retold and Interpreted in Jewish and Christian Traditions* (Themes in Biblical Narrative 5), Leiden/Boston: Brill, 2003, 203-17.

‘The Suffering Jesus and the Invulnerable Christ in the Gnostic *Apocalypse of Peter*’, in: J.N. Bremmer and I. Czachesz (eds), *The Apocalypse of Peter* (Studies in Early Christian Apocrypha 7), Louvain: Peeters, 2003, 187-99.

2002

‘Traces of Aristotelian Thought in the *Apocryphon of John*’, in: H.G. Bethge, S. Emmel, K.L. King, and I. Schletterer (eds), *For the Children: Studies in Honor of Hans-Martin Schenke on the Occasion of the Berliner Arbeitskreis für koptisch-gnostische Schriften’s Thirtieth Year* (Nag Hammadi and Manichaean Studies 54), Leiden/Boston: Brill, 2002, 181-202.

‘De pluriformiteit van het christendom’, in: E. Noort and H. Zock (eds), *Trends in de Groninger theologie*, Delft: Eburon, 2002, 137-49.

2001

‘Gnostic Hermeneutics’, in: R. Kessler and P. Vandermeersch (eds), *God, Biblical Stories and Psychoanalytic Understanding*, Frankfurt am Main: Peter Lang, 2001, 171-85.

‘Veronderstellingen over het vroegste christendom in Alexandrië’, in: J. Delobel et al., *Vroegchristelijke gemeenten: tussen werkelijkheid en ideaal*, Kampen: Kok, 2001, 207-22.

‘The Hymn of Jude Thomas, the Apostle, in the Country of the Indians’, in: J.N. Bremmer (ed.), *The Apocryphal Acts of Thomas* (Studies on the Apocryphal Acts of Apostles 6), Louvain: Peeters, 2001, 101-14.

4

2000

‘The Creation of Man and Woman in *The Secret Book of John*’, in: G.P. Luttikhuisen (ed.), *The Creation of Man and Woman: Interpretations of the Biblical Narratives in Jewish and Christian Traditions* (Themes in Biblical Narrative 3), Leiden/Boston: Brill, 2000, 140-55. ‘De uitleg van het Oude Testament in het Geheime Boek van Johannes en in het Ware Getuigenis’, in: R. Roukema (ed.), *Het andere christendom: De gnosis en haar geestverwanten*, Zoetermeer: Meinema, 2000, 83-96.

‘The Religious Message of Andrew’s Speeches’, in: J.N. Bremmer (ed.), *The Apocryphal Acts of Andrew* (Studies on the Apocryphal Acts of Apostles 5), Louvain: Peeters, 2000, 96-103.

1999

‘A Resistant Interpretation of the Paradise Story in the Gnostic *Testimony of Truth* (Nag Hamm. Cod. IX.2) 45-50’, in: G.P. Luttikhuisen (ed.), *Paradise Interpreted: Representations of Biblical Paradise in Judaism and Christianity* (Themes in Biblical Narrative 2), Leiden/Boston: Brill, 1999, 140-52.

‘The Book of Elchasai: A Jewish Apocalyptic Writing, not a Christian Church Order’, *Society of Biblical Literature 1999 Seminar Papers*, 405-25.

‘Biblical Narrative in Gnostic Revision: The Story of Noah and the Flood in Early Christian Theology’, in: F. García Martínez and G.P. Luttikhuisen (eds), *Interpretations of the Flood* (Themes in Biblical Narrative 1), Leiden/Boston: Brill, 1999.

1998

‘Vroege tradities over Jezus in een niet-canonieke bron: Het Evangelie van Thomas’, *Tijdschrift voor Theologie* 38 (1998) 120-43.

‘Simon Magus as a Narrative Figure in the Acts of Peter’, in: J.N. Bremmer (ed.), *The Apocryphal Acts of Peter* (Studies on the Apocryphal Acts of Apostles 3), Louvain: Peeters, 1998, 39-51.

‘De canonisering van vroege christelijke geschriften’, *Met andere woorden: Kwartaalblad over bijbelvertalen* 17 (1998) 11-19.

1997

‘The Thought Pattern of Gnostic Mythologizers and Their Use of Biblical Traditions’, in: J.D. Turner and A. McGuire (eds), *The Nag Hammadi Library After Fifty Years: Proceedings of the 1995 Society of Biblical Literature Commemoration* (Nag Hammadi and Manichaean Studies 44), Leiden/Boston: Brill, 1997, 89-101.

‘Gods onvolmaakte schepping: Wegens sterfgeval gesloten van Jan Wolkers’, in: G. Jensma and Y. Kuiper (eds), *De god van Nederland is de beste: Elf opstellen over religie in de moderne Nederlandse literatuur*, Kampen: Kok Agora, 1997, 128-37.

‘De koptisch-orthodoxe kerk vanaf haar ontstaan tot 1900’, in: H. Teule and A. Wessels (eds), *Oosterse christenen binnen de wereld van de islam*, Kampen: Kok, 1997, 200-14 [with H.W. Havelaar].

5

1996

‘The Apocryphal Correspondence with the Corinthians and the Acts of Paul’, in: J.N. Bremmer (ed.), *The Apocryphal Acts of Paul and Thecla* (Studies on the Apocryphal Acts of Apostles 2), Louvain: Peeters, 1996, 75-91.

De veelvormigheid van het vroegste christendom: Diversiteit binnen en buiten de canon van het Nieuwe Testament’, *Tijdschrift voor Theologie* 36 (1996) 331-47.

1995

‘A Gnostic Reading of the Acts of John’, in: J.N. Bremmer, *The Apocryphal Acts of John* (Studies on the Apocryphal Acts of the Apostles 1), Kampen: Kok-Pharos, 1995, 119-52.

‘Het evangelie van de nabije heerschappij van God’, in: H.S. Benjamins et al. (ed.), *Evangelie en beschaving: Studies bij het afscheid van Hans Roldanus*, Zoetermeer: Boekencentrum, 1995, 17-32.

1994

‘Johannine Vocabulary and the Thought Structure of Gnostic Mythological Texts’, in: H. Preissler and H. Seiwert (eds), *Gnosisforschung und Religionsgeschichte: Festschrift für K. Rudolph zum 65. Geburtstag*, Marburg: Diagonal-Verlag, 1994, 175-82.

‘Early Christian Judaism and Christian Gnosis, and their Relation to Mainstream Christianity’, *Neotestamentica* 28 (1994) 219-34.

‘Vor- und nachösterliche Herrenworte in der 1. Offenbarung des Jacobus, NHC V,3’, *Hallesche Beiträge zur Orientwissenschaft* 15 (1994) 92-8.

‘Roependen uit de woestijn: De Nag-Hammadigeschriften in de belangstelling’, *De Bazuin* 77 (1994) 14-16.

1993

'The Poetic Character of Revelation 4 and 5', in: J. den Boeft and A. Hilhorst (eds), *Early Christian Poetry* (Supplements to *Vigiliae Christianae* 22), Leiden/New York/Köln: Brill, 1993, 15-22.

1992

'Tekstsoort en taalniveau in het Nieuwe Testament', in: K.G. Pieterman (ed.), *Elementen van bijbelvertalen*, Haarlem: Nederlands Bijbelgenootschap, 1992, 67-83.

'De bijbelse en apocriefe voorgeschiedenis van de middeleeuwse hel', *Groniek: Historisch Tijdschrift* 117 (1992) 11-19.

1991

'Elkesaites', in: A.S. Attiya and W.Y. Adams, *The Coptic Encyclopedia*, New York: MacMillan 1991, Kol. 953b-954b.

'Vroegchristelijk jodendom', in: T. Baarda et al. (ed.), *Jodendom en Vroeg Christendom: continuïteit en discontinuïteit*, Kampen: J.H. Kok, 1991, 163-89.

6

1990

Op zoek naar de samenhang van Paulus' gedachten, Kampen: J.H. Kok, 1990.

1989

'Intertextual References in Readers' Responses to the *Apocryphon of John*', in: S. Draisma (ed.), *Intertextuality in Biblical Writings: Essays in Honour of Bas van Iersel*, Kampen: J.H. Kok, 1989, 117-26.

1988

'The Jewish Factor in the Development of the Gnostic Myth of Origins: Some Observations', in: T. Baarda et al. (eds), *Text and Testimony: Essays on New Testament and Apocryphal Literature in Honour of A.F. J. Klijn*, Kampen: J.H. Kok, 1988, 152-61.

'The Evaluation of the Teaching of Jesus in Christian Gnostic Revelation Dialogues', *Novum Testamentum* 30 (1988) 158-68.

1987

'The Book of Elchasai: A Jewish Apocalypse', *Aula Orientalis* 5 (1987) 101-6.

1986

Gnostische Geschriften, i: Het Evangelie van Maria, het Evangelie van Filippus, de Brief van Petrus aan Filippus, Kampen: J.H. Kok, 2nd edn 1986.

1985

The Revelation of Elchasai: Investigations into the Evidence for a Mesopotamian Jewish Apocalypse of the Second Century and its Reception by Judeo-Christian Propagandists (Texte und Studien zum Antiken Judentum 8), Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1985.

Gnostische Geschriften, i: Het Evangelie van Maria, het Evangelie van Filippus, de Brief van Petrus aan Filippus, Kampen: J.H. Kok, 1986.

1984

'Politieke macht in het licht van de heerschappij van God', *Schrift* 94 (1984) 132-5.

‘Gnostisch christendom’, *Theocreet* 16 (1984) 13-28.

1982

‘Hippolytus’ Polemic against Bishop Calixtus and Alcibiades of Apamea’, in: E.A. Livingstone (ed.), *Studia Patristica XVIII*, Oxford and New York: Pergamon Press, 1982, 807-12.

1979

‘Wat betekent genade?’, *Schrift* 63 (1979) 91-4.

‘Het appèl van de tekst’, *Theocreet* 11 (1979) 36-40.

1978

‘The Letter of Peter to Philip and the New Testament’, in: R. McL. Wilson (ed.), *Nag Hammadi and Gnosis* (Nag Hammadi Studies 14), Leiden: E.J. Brill, 1978.

7

1975

‘Charis: Een semantische verkenning’, in: *Gratias agimus. Opstellen over Danken en Loven aangeboden aan Prof. Dr. W.F Dankbaar* (Studies van het Instituut voor Liturgiewetenschap 2), Groningen 1975, 66-74 [with H. Schoonhoven].

1973

‘De interpretatie van Marcus: op zoek naar het hermeneutisch uitgangspunt van Marcus’ christologie’, *Vox theologica* 43 (1973) 184-204.

‘De theologische betekenis van de spijzigingsverhalen’, *Getuigenis* 17 (1973) 217-23.

1971

‘De toekomst van de theologie: vraaggesprekken met twaalf Nederlandse theologen’, *Vox theologica* 41 (1971) 2-43 [with R. Oost].

(2) Editorial work

(a) *Collective volumes*

Eve’s Children: The Biblical Stories Retold and Interpreted in Jewish and Christian Traditions (Themes in Biblical Narrative 5), Leiden/Boston: Brill, 2003.

Jerusalem, Alexandria, Rome: Studies in Ancient Cultural Interaction in Honour of A. Hilhorst (Supplements to the Journal for the Study of Judaism 82), Leiden/Boston 2003 [with F. García Martínez].

The Creation of Man and Woman: Interpretations of the Biblical Narratives in Jewish and Christian Traditions (Themes in Biblical Narrative 3), Leiden/Boston: Brill, 2000.

Paradise Interpreted: Representations of Biblical Paradise in Judaism and Christianity (Themes in Biblical Narrative 2), Leiden/Boston: Brill, 1999.

Interpretations of the Flood (Themes in Biblical Narrative 1), Leiden/Boston: Brill, 1999 [with F. García Martínez].

Eeuwig kwetsbaar: Hedendaagse kunst en religie, Zoetermeer: Boekencentrum 1998 [with R. Steensma].

Text and Testimony: Essays on New Testament and Apocryphal Literature in Honour of A.F.J. Klijn, Kampen: J.H. Kok, 1988 [with T. Baarda, A. Hilhorst, and A.S. van der Woude].

Assistance to *Groot Nieuws voor U: Het Nieuwe Testament in de omgangstaal* (1972), revised edition *Groot Nieuws Bijbel* (1998).

(b) *Periodicals*

Co-editor of *Vox theologica: Interacademiaal theologisch tijdschrift*, 1969-1973, Assen: Van Gocum [with R. Oost].

(c) *Series*

Studies on the Apocryphal Acts of the Apostles [1995-2005], Kampen: J.H.Kok: *continued as* Studies on Early Christian Apocrypha, Leuven: Peeters.

Themes in Biblical Narrative [1999-2005], Leiden/Boston: Brill.

